

FITA : ara que tens 70 anys, et vull dir quatre coses.

Passa poques vegades (o mai o massa) que, en vida d'una persona, algú li manifesti, sincerament, el que en pensa d'ella (i, per tant, que en creu saber-ne). Generalment, quan això es fa, o es tracta d'un missatge fortament censurat i deformat o surt de la ment i boca dels nostres més imprescindibles i ben merescuts enemics. Quan són els amics els que ho fan, pel general, nosaltres ja no estem en condicions d'escoltar el seu nostre elogi necrològic.

Per tant, avui, que ja tens 70 anys, he escollit de fer-te saber el que jo crec saber de tu.

Primera: la teva invariable identitat.

Amb sorpresa constato que el reflex de la teva identitat s'ha mantingut invariable, en el mirall que jo sóc, al llarg dels 40 anys de coneixença de tu. Aquesta constància d'imatge reflectida és, com a mínim, sorprenent, per inhabitual. No puc dir-ho de ningú més i molt menys de mi mateix. Si el rostre és –i ho és– la nostra més efectiva credencial, puc constatar (limitant-me a un sol exemple) que el primer dibuix que vares fer-me, a Sarrià estant, l'any 1963, en res s'assembla al darrer, recent, que m'has fet. Pel que fa a tu, però, entre el dibuix mental que vaig fer-me de tu, fa 40 anys, i la fotografia més recent, amb la que t'he volgut retenir fa pocs dies (o el retrat renovat en cada encontre), existeix una quasi total identitat. No són pas, però, només els teus trets facials i expressius, l'element determinant d'aquesta constant identitat l'element determinant d'aquesta constant identitat, sinó, sobretot, la constància de la teva identitat interior, reflectida tant en el rostre com en el mirall. En unes edats en les que substancialment i, pel general, dissortadament ens metamorfosegem excessivament –i en les que els que creies conèixer se't converteixen en quasi totals desconeguts– no t'he vist-viscut mai canviar. Igual sempre a tu mateix, com la pedra que treballes o la mina de carbonet que utilitzes.

No saps pas, Fita, el refugi que representa saber on tornem, després de les absències, sense cap neguit (sense por al canvi). És disposar d'una llar benèvola, d'un port segur. És disposar d'algú que ha arribat a la maduresa d'ell mateix (lluny de l'infant de pas, del pantà de l'adolescència i de l'adult excessivament ocupat, encara, en escriure el seu futur).

Segona : ets un amic constant i benigne.

En tu, en primer lloc, honoro a l'amic (l'artista m'és absolutament secundari). Ara per ara, mentre la vida ens acompanyi, la persona que ets -i no pas el personatge que has arribat a ser— és la motivació per retrobar-te. I suposo que comparteixo aquest mereixement amb un nombre, sempre necessàriament restringit, d'altres persones.

Al llarg de la vida, tots hem après, dolorosament, que les amistats són provisionals i, força vegades, perilloses. En el teu cas he d'explicitar que l'amistat ha estat constant i joiosament benigne. No ets pas l'únic, però quasi.

Puc dir (amb la mesura i prudència relativa que això es pot dir de ningú, inclòs un mateix) que et conec i que ens coneixem mútuament, tot i no saber-ne (ni falta que fa) molts detalls, absolutament prescindibles, de les nostres respectives misèries i suposades glòries. Com que, a més, sincopadament i provisionalment (Déu vulgui que no pas perillosament!) assumeixo funcions de metge sobre el teu cos, dispo de d'un escriure d'intimitat amb tu que, indefectiblement, reforça l'amistat amb les bases de la confiança i la disponibilitat.

Per desgràcia no sé jugar a escacs. D'altres beneficiaris d'aquest do de l'amistat i de la competència davant del tauler, però, et completen el que podria ser, en cas de faltar-te, una dissortada mancança.

Tercera : ets un bitxo rar.

En Peius Pascual i Carbó, el teu pediatra amatent dels anys de la Generalitat de la pre-guerra civil, et va sentenciar amb aquest qualificatiu ("bitxo rar"), un bon dia, en sortir de casa teva, a Montjuïc, sector Canigó. Ell i jo havíem vingut a veure't convallescent tu d'una fractura de plataforma tibial. Després d'una llarga i habitual estona de conversa, ja al llindar de la porta, el vell i bon coneixedor i patidor d'angoixa que era en Peius, retornà sobre els seus passos i, entre amatent i sol·lícit, va dir-te: "Si qualsevol estona et trobes sol, amarg o angoixat, telefona'm". Tu te'l vares mirar sorprès i la resposta que li donares no fou pas immediata. El teu vigilant sentit receptor no et permetia pas rebutjar aquesta sol·licitud. Sigui com sigui, el fet és que no trobares altra resposta que l'aparent dura i autosuficient: "No m'hi trobo pas mai, jo, així". Pel seu torn, ara, fou en Peius qui quedà frapat i sorprès. El dilema "ell, sa i crònicament angoixat, i en Fita, "fotut" (segons la seva expressió) i tranquil", constituïa un contrasentit o paradoxa no pas fàcilment acceptable. A la fi, no tingué més remei que rondinar, a manera de resposta destinada tant a ell mateix com a tu: "Quina sort!". Però, en sortir al carrer, una vegada tancada la porta al

nostra darrera, em va agafar fort pel braç, tot dient-me a cau d'orella: !Quin bitxo més raro!" (sic).

Després de 30 anys més d'experiència de tu i d'altres ciutadans, confirmo plenament la sentència de l'enyorat conreador d'amics, en Peius Pascual. Ets tan rar, Fita, que no ets ni narcisista, ni masoquista, ni adlerià, ni angoixat, ni depressiu, ni susceptible, ... ni tan sols ets fitanià.

Quarta (i última) : ets la teva obra.

He arribat a la conclusió, després d'anys de contemplació i seguiment de la teva obra, que tota ella és autoretrat. A tu, que no ets narcisista i que tant sovint practiques l'autoretrat, que constantment assages nous materials i diferents tècniques, et reconec igual a tu mateix en el ciment o en la pedra, en l'oli i en l'acrílic, en el raspat o en el vitrall o en el ferro o en la fusta, amb el sabó o amb el guix, en el retrat o en el drap rebregat o en la llauna xafada, en el poliuretà o en el ferro, ...

Sé quan una obra és teva –igual la que m'agrada com la que no entenc—. Perquè ets indestriable enfront de la teva producció. I ets unitari enfront de la teva diversitat. Tu i la teva condició –el regal de la vida— s'expressen en cada gargot que fas, en cada quadern que omplis, en cada relació que estableixes amb tots els fragments de matèria que te s'escau a l'abast de la imaginació o del traç. En això et reconec.

Els humans som el que fem i queda de nosaltres el que deixem fet. Per sort, la quantitat mesurada i desmesurada de la teva obra no et farà pas immortal. Però si que, ja des d'ara mateix i des de fa anys, saps que hi haurà permanència més enllà de l'absència. És per això, precisament, que no tens ni consciència i aparença d'haver sumat 70 anys de vida.

Amb aquesta exposició et celebrem a tu i al pòsit de la teva mirada a la vida. Et celebrem, per tant, en la teva materialitat i en la teva presència indestriables.

QUIM JUBERT I GRUART, metge neuròleg

Del catàleg "**Domènec Fita 70**". **Expoart** GALERIA. Girona. 1997

